Eiropas Parlaments
2024-2029

Ārlietu komiteja

2024/0000(INI)

15.10.2024

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par 2024. gada ziņojumu par kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanu
(2024/0000(INI))

Ārlietu komiteja

Referents: *David McAllister*

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PASKAIDROJUMS 14

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par 2024. gada ziņojumu par kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanu (2024/0000(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 14., 16., 21., 24., 36. un 41. pantu,

– ņemot vērā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumu starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai[1],

– ņemot vērā Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) 2024. gada 20. jūnija ziņojumu "KĀDP ziņojums – mūsu prioritātes 2024. gadā",

– ņemot vērā dokumentu "Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai – Eiropas Savienībai, kas aizsargā savus pilsoņus, vērtības un intereses un veicina starptautisko mieru un drošību", kuru Eiropadome atbalstīja 2022. gada 21. martā,

– ņemot vērā Eiropadomes 2024. gada 22. marta, 2024. gada 18. aprīļa un 2024. gada 27. jūnija secinājumus,

– ņemot vērā Ārlietu padomes 18. marta, 22. aprīļa, 24. maija, 24. jūnija un 22. jūlija secinājumus,

– ņemot vērā Padomes 2021. gada 22. marta Lēmumu (KĀDP) 2021/509, ar ko izveido Eiropas Miera mehānismu un atceļ Lēmumu (KĀDP) 2015/528[2],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0000/2024),

A. tā kā ģeopolitisko pārmaiņu temps ir ļoti straujš, un autokrātiskie dalībnieki darbojas individuāli un saskaņoti, lai grautu noteikumos balstītu starptautisko kārtību un tās daudzpusējās organizācijas; tā kā pieaug konflikti un arvien vairāk gan valsts, gan nevalstiskie darbinieki uzskata par normālu izmantot spēku, lai sasniegtu savus politiskos mērķus;

B. tā kā ES darbības ģeopolitiskais konteksts uzsver nepieciešamību pēc vērienīgākas, uzticamākas un vienotākas ES rīcības pasaules arēnā un ir uzsvēris nepieciešamību dalībvalstīm apliecināt, ka tām ir vajadzīgā politiskā griba pārveidot kopējo ārpolitiku un drošības politiku (KĀDP) par pilnvērtīgu ES politiku; atgādina, ka ES ārējās

[1] OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
[2] OV L 102, 24.3.2021., 14. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/2024-03-18.

darbības pamatā vajadzētu būt LES 2. pantā, 3. panta 5. punktā un 21. pantā noteiktajām vērtībām un principiem, kas ir iedvesmojuši pašas ES izveidi, attīstību un paplašināšanos; tā kā ES būtu attiecīgi jāaizstāv brīvības un demokrātijas standarti visā pasaulē, kā arī cilvēktiesību universālums;

C. tā kā šajā ziņojumā vispirms pārskata PV/AP gada ziņojumu par KĀDP un pēc tam papildina to ar Parlamenta nostājām par KĀDP mērķiem 2025. gadam; tā kā minētajā procesā jo īpaši tiek aplūkoti šādi jautājumi: 1) Krievijas agresijas kara pret Ukrainu globālās sekas, 2) konflikts un miers Tuvajos Austrumos, 3) sadarbība ar līdzīgi domājošiem partneriem un 4) ES rīcības ārvalstīs vispārējā redzamība; tā kā Parlamenta uz nākotni vērstajā KĀDP nostājā ir uzsvērtas galvenās prasības attiecībā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu (DFS) un DFS parlamentāro uzraudzību;

D. tā kā KĀDP jomā Eiropas Parlaments veic politiskās kontroles un apspriešanās funkcijas; tā kā tas kopā ar Padomi pilda šīs politikas jomas budžeta funkcijas, izņemot gadījumus, kad Padome vienprātīgi nolemj, ka izdevumus sedz dalībvalstis; tā kā Eiropas Parlamentam ir pilnībā jāīsteno visas savas kompetences, lai palielinātu KĀDP demokrātisko leģitimitāti; tā kā pārējām iestādēm ir attiecīgi jāpielāgo sava sadarbība ar Eiropas Parlamentu,

I. PV/AP 2024. gada ziņojums

1. norāda, ka ziņojums Eiropas Parlamentam tika iesniegts 2024. gada 20. jūnijā; atgādina, ka ziņojumam pēc būtības vajadzētu būt vērstam uz nākotni; sniedz komentārus par vairākiem notikumiem, ko savā ziņojumā uzsvēris PV/AP;

2. jo īpaši atzinīgi vērtē šādus notikumus:

   - 2023. gada beigās ir sekmīgi pabeigts Albānijas skrīninga process; atkārtoti aicina nekavējoties sākt nākamo sarunu posmu; uzsver, ka ir vēl vairāk jāpastiprina reformas, lai novērstu vēl esošos trūkumus attiecībā uz pamatjautājumiem;

   - ir sāktas pievienošanās sarunas ar Bosniju un Hercegovinu; mudina iestādes veikt visus attiecīgos pasākumus, kas izklāstīti Komisijas 2022. gada 12. oktobra ieteikumā; pauž nožēlu par teritoriālās vienības *Republika Srpska* vadības bieži pausto musinošo retoriku un separātisma likumiem un politiku un šajā sakarībā atgādina, ka ir svarīgi, lai *EUFOR Althea* klātesamība būtu redzama;

   - ir panākts progress Belgradas un Prištinas dialogā, jo īpaši pārvietošanās brīvības un enerģētikas jomā; pauž nožēlu par progresa trūkumu normalizācijas ceļa īstenošanā un aicina pielikt pūles un nodrošināt spēju normalizēt attiecības un attīstīt ES sekmēto dialogu;

   - Melnkalne ir panākusi progresu ES *acquis* 23. un 24. sadaļas starpposma kritēriju izpildē; mudina šo valsti arī turpmāk gūt panākumus un ātri īstenot ar ES saistītās reformas;

   - 2023. gada beigās ir sekmīgi pabeigts Ziemeļmaķedonijas skrīninga process; aicina nekavējoties sākt nākamo sarunu posmu; aicina Ziemeļmaķedonijas valdību konstruktīvi sadarboties ar kaimiņvalstīm, lai likvidētu atlikušos šķēršļus virzībai

uz priekšu pievienošanās sarunās;

- ir sekmīgi atsākts KĀDP dialogs starp ES un tās partneriem Rietumbalkānos, šīm partnerībām ir liela nozīme attiecībā uz mieru un drošību; atgādina, ka ES paplašināšanās ir ģeostratēģisks ieguldījums, kam nepieciešama gan ES, gan paplašināšanās valstu apņemšanās virzībā uz pievienošanos; šajā sakarībā atgādina, ka joprojām ir vajadzīgas reformas tiesiskuma, pamattiesību un valsts pārvaldes jomā un saskaņošana ar KĀDP, tostarp attiecībā uz sankcijām;

- ES līderi ir nolēmuši sākt pievienošanās sarunas ar Ukrainu un Moldovu; atzinīgi vērtē to, ka Moldovas KĀDP saskaņošanas līmenis ir ievērojami palielinājies no 54 % 2022. gadā līdz 86 % 2024. gadā; aicina paātrināt skrīninga procesu un savlaicīgi organizēt turpmākās starpvaldību konferences;

- Armēnija un Azerbaidžāna pašlaik mēģina normalizēt savas attiecības; mudina tās nekavējoties parakstīt visaptverošu miera nolīgumu;

3. jo īpaši nosoda šādus notikumus:

- pašreizējais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un arvien biežākie Krievijas uzbrukumi civilajiem mērķiem un civilajai infrastruktūrai Ukrainā; prasa Krievijai un tās pastarpinātajiem spēkiem pārtraukt visas militārās darbības un prasa Krievijas vadībai nekavējoties un bez nosacījumiem izvest savu karaspēku no Ukrainas un jebkuras citas valsts, kuras teritoriju vai daļu no tās tā nelikumīgi okupē;

- tas, ka Aleksandra Lukašenko nelikumīgais režīms ir faktiski nodevis valsts suverenitāti Kremļa pārziņā, lai viņš varētu palikt pie varas Baltkrievijā;

- aizvien biežākas ļaunprātīgas darbības, iejaukšanās un hibrīdkarš, ko Krievijas Federācija, tās iestādes un pastarpinātie spēki izmanto, lai apdraudētu un grautu Moldovas Republikas demokrātisko stabilitāti un suverenitāti;

- brutālie un neselektīvie teroristu uzbrukumi, ko "Hamās" 2023. gada 7. oktobrī veica visā Izraēlā un kas izraisīja konfliktu Gazā, kuram ir nesamērīga ietekme uz civiliedzīvotājiem un kurš radīja katastrofālu humanitāro situāciju;

- Irāna pastāvīgi nepilda savu juridiski saistošo pienākumu sniegt tiesiskās garantijas, kas paredzēts Kopīgajā visaptverošajā rīcības plānā (KVRP), un nosoda tās kodolprogrammas virzību, kuru vairs nevar ticami pamatot ar civilām vajadzībām;

- Eiropas pilsoņu nelikumīga aizturēšana Irānā; mudina PV/AP darīt visu iespējamo, lai atbrīvotu šīs personas un izbeigtu Irānas ķīlnieku diplomātijas praksi;

- nesen pieņemtais likums par "tikuma veicināšanu un netikumības novēršanu" Afganistānā, kā arī tur notiekošie sistemātiskie cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumi, jo īpaši šariata likuma ekstrēmā interpretācija, kas liedz sievietēm strādāt, kavē viņu piekļuvi veselības aprūpei, ja viņu nepavada kāds ģimenes vīrietis, liedz viņām saņemt izglītību pēc 6. klases; prasa Afganistānas faktiskajām iestādēm atcelt visus ar dzimumu saistītos ierobežojumus sievietēm un uzsver, ka

tam ir jābūt galvenajam priekšnosacījumam, lai starptautiskā sabiedrība varētu iesaistīties jelkādā sadarbībā ar talibiem; uzstāj, ka ir jāsaglabā uz stingriem nosacījumiem balstīta iesaiste ar Talibānu, pamatojoties uz pieciem Padomes noteiktajiem kritērijiem sadarbībai ar faktiskajām iestādēm, un jāsauc pie atbildības personas, kas vainojamas šādos smagos meiteņu un sieviešu tiesību pārkāpumos, tostarp piemērojot ierobežojošus pasākumus;

- aizvien plašākas un biežākas Ķīnas valdības kuģu un lidaparātu darbības Ķīnas kaimiņvalstu iebiedēšanai; nosoda Ķīnas valdības vadīto piespiedu darba sistēmu un Ķīnas noziegumus pret cilvēci Siņdzjanā;

- Sāhelas centrālās daļas militāro režīmu (Burkinafaso, Mali un Nigēra) lēmums pamest Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienu (*ECOWAS*), tādējādi izraisot *ECOWAS* dziļu politisku krīzi; pieņem zināšanai Eiropas Savienības spēju veidošanas misijas Nigērā (*EUCAP Sahel Niger*) faktisko slēgšanu un Eiropas Savienības apmācības misijas Mali (*EUTM*) neatjaunošanu;

- *Daniel Ortega* un *Rosario Murillo* autoritārais režīms, kas sistemātiski grauj Nikaragvas demokrātiskās struktūras; atgādina, ka Nikaragvas režīms joprojām ir cieši saistīts ar citām autokrātijām, piemēram, Irānas, Venecuēlas un Kubas režīmu; visstingrākajā veidā nosoda Kubas režīma veiktos sistemātiskos cilvēktiesību pārkāpumus un aizskārumus; stingri nosoda un nekādā gadījumā neatbalsta Venecuēlas režīma organizēto krāpšanu vēlēšanu jomā un prasa Maduro valdībai izbeigt represijas un uzbrukumus pilsoniskajai sabiedrībai un opozīcijai;

4. piekrīt šādiem punktiem:

- nepieciešamība uzlabot attiecības ar Turciju; atzinīgi vērtē daļējo spriedzes mazināšanos Vidusjūras austrumdaļā un Egejas jūrā; atkārtoti pauž bažas par to, ka Turcijas ārpolitika joprojām ir pretrunā ES prioritātēm KĀDP ietvaros;

- ES un Turcijas valdībai ir steidzami jāvirzās uz savstarpēju pārdomu procesu, kas novestu pie savstarpēji izdevīgas, dinamiskākas un stratēģiskākas partnerības, ņemot vērā Turcijas būtisko lomu reģionā un tās kā NATO sabiedrotās nozīmi;

- Turcija nedara pietiekami, lai pieskaņotos ES KĀDP, tostarp attiecībā uz sankcijām un sankciju apiešanas novēršanu, kā arī Turcijai ir cieši jāsadarbojas ar ES sankciju sūtni; pauž nožēlu par nepieņemamo faktu, ka Turcijas prezidents ir publiski paudis solidaritāti un sniedzis atbalstu teroristu organizācijai “Hamās”;

- aicinājums Turcijai strādāt pie konstruktīvas, nevis uzstājīgas vai agresīvas pieejas tās kaimiņvalstīs;

- tas, ka likums par ārvalstu ietekmes pārredzamību, likums par ģimenes vērtībām un nepilngadīgo aizsardzību, kā arī izmaiņas Gruzijas Vēlēšanu kodeksā nav saderīgas ar ES vērtībām un demokrātijas principiem; atgādina, ka Gruzijas pieteikums uz pievienošanos ES tiks vērtēts, pamatojoties uz tās nopelniem un panākumiem, kas gūti, izpildot Kopenhāgenas kritērijus dalībai ES;

- pauž bažas par Krievijas un Ķīnas izdarīto spiedienu Vidusāzijā un uzsver

nepieciešamību palielināt ES klātesamību Vidusāzijā, lai reaģētu uz minēto situāciju; uzsver ES ieinteresētību paplašināt ekonomiskās attiecības un pastiprināt politiskās saites ar Vidusāzijas valstīm, lai novērstu pret Krieviju un Baltkrieviju vērsto sankciju apiešanu;

- Arktikai ir ģeostratēģiska nozīme attiecībā uz iespējamo jūras maršrutu paplašināšanu, piekļuvi dabas resursiem, klimata saglabāšanu, teritoriālajām prasībām, cita starpā saistībā ar Krievijas militāro paplašināšanos Tālajos Ziemeļos, un kuģošanas brīvību un drošību;

II. KĀDP mērķi 2025. gadā

5. nākamajā sadaļā apzina Parlamenta KĀDP mērķus 2025. gadam, kas papildina PV/AP ikgadējā KĀDP ziņojumā paustos viedokļus;

Krievijas agresijas kara pret Ukrainu izraisīto globālo seku novēršana

6. norāda, ka ES reakciju uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu cieši vēro daudzi autokrātiskie dalībnieki visā pasaulē un ka tai būs izšķirīga ietekme uz to rīcību starptautiskajā arēnā;

7. aicina Ukrainu turpināt virzību uz dalību ES, izmantojot visus resursus, kas tai darīti pieejami saskaņā ar Ukrainas mehānismu, un nodrošināt tās pilsoniskās sabiedrības jēgpilnu iesaisti šā mehānisma īstenošanas un uzraudzības posmos;

8. aicina ES un tās dalībvalstis sniegt humāno palīdzību, militāro atbalstu, ekonomisko un finansiālo palīdzību un politisko atbalstu visos iespējamos veidos līdz Ukrainas uzvarai, lai galu galā apturētu Krievijas agresijas karu un Ukraina varētu atbrīvot visus savus iedzīvotājus un atjaunot pilnīgu kontroli savās starptautiski atzītajās robežās; jo īpaši uzsver steidzamo nepieciešamību nodrošināt Ukrainai lielākas gaisa aizsardzības spējas, lai aizsargātu savu kritisko enerģētikas infrastruktūru pirms nākamās ziemas, un aicina dalībvalstis nekavējoties atcelt ierobežojumus Ukrainai piegādāto Rietumu ieroču sistēmu izmantošanai pret likumīgiem militāriem mērķiem Krievijas teritorijā;

9. aicina ES un dalībvalstis padarīt efektīvākas līdz šim pieņemtās 14 sankciju paketes un pieņemt jaunas sankciju paketes, tiklīdz rodas tāda vajadzība; aicina efektīvi sadarboties ar līdzīgi domājošiem partneriem visā pasaulē, lai palielinātu spiedienu uz Krieviju;

10. nelokāmi atbalsta Ukrainas prezidenta Zelenska ierosināto 10 punktu miera plānu un atgādina, ka ikvienai iniciatīvai, kuras mērķis ir izbeigt Krievijas agresijas karu, ir jābalstās uz Ukrainas viedokli un tā galu galā ir jāakceptē Ukrainas tautai;

11. atkārtoti norāda, ka Ukrainai kā agresijas upurim ir likumīgas tiesības uz pašaizsardzību saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 51. pantu; aicina PV/AP, Komisiju, Padomi un attiecīgās dalībvalstis nodrošināt efektīvus Ukrainas pretpasākumus pret Krieviju; atgādina, ka Krievija ir pārkāpusi starptautiskās tiesības un ka iesaldēto Krievijas aktīvu pilnīga konfiskācija ir piemērots solis, lai panāktu, ka Krievija pilda savu pienākumu ievērot starptautiskās tiesības un atlīdzināt Ukrainai un citām cietušajām pusēm zaudējumus, ko radījis Krievijas agresijas karš;

12. uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ir steidzami jācenšas panākt to, lai tiktu izveidots īpašs starptautisks tribunāls, kurš veiktu kriminālvajāšanu par Krievijas Federācijas un tās sabiedroto politiskās un militārās vadības pastrādāto agresijas noziegumu pret Ukrainu;

13. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu izveidot Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānismu ar lēsto vērtību 35 miljardi EUR, kas palīdz atbildēt uz Parlamenta aicinājumu un balstās uz Padomes lēmumu novirzīt ārkārtas ieņēmumus no imobilizētiem Krievijas valsts aktīviem uz Ukrainas palīdzības fondu un Ukrainas mehānismu, kā arī uz G7 lēmumu piedāvāt Ukrainai 50 miljardu USD aizdevumu, kas nodrošināts ar imobilizētiem Krievijas valsts aktīviem;

14. atgādina, ka Moldovas Republikas drošība ir nesaraujami saistīta ar Ukrainas drošību, un uzskata, ka Moldovas Republika ir Eiropas dzīvesveida otrā aizsardzības līnija; uzskata, ka Ukrainas un Moldovas pievienošanās ES būtu ģeostratēģisks ieguldījums vienotā un spēcīgā Eiropā; mudina PV/AP uzlabot KĀDP partnerību ar Ukrainu un Moldovu, izmantojot konkrētus pasākumus un jo īpaši tādus pasākumus, kas nodrošina to valsts robežu un savstarpējo robežu neaizskaramību;

Konflikta atrisināšana un miera atbalstīšana Tuvajos Austrumos

15. apstiprina Izraēlas tiesības aizstāvēties, kas nostiprinātas un ierobežotas starptautiskajās tiesībās; prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus ķīlniekus un panākt tūlītēju un pastāvīgu pamieru, lai novērstu masveida bada risku un epidēmijas uzliesmojumu Gazā; atgādina, ka Izraēlai ir arī pienākums aizsargāt civiliedzīvotājus un ka militārajām operācijām ir jābūt samērīgām un saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām;

16. atkārtoti pauž nelokāmu atbalstu sarunu ceļā panāktam divu valstu risinājumam, kas pamatojas uz 1967. gadā noteiktajām robežām, ar divām suverēnām un demokrātiskām valstīm kā miermīlīgām kaimiņvalstīm un Jeruzalemi kā kopīgo galvaspilsētu; nosoda arvien straujāku Izraēlas nelegālo apmetņu veidošanu uz palestīniešu zemes, kas ir starptautisko tiesību pārkāpums; pauž bažas par pieaugošo vardarbību, ko Rietumkrastā un Austrumjeruzalemē veic Izraēlas spēki un ekstrēmistu kolonisti; pauž atbalstu ASV prezidenta Džo Baidena trīspakāpju miera plānam un pauž nožēlu par to, ka abas puses nevēlas nodrošināt tā īstenošanu; turklāt pauž nožēlu par to, ka pēdējās miera sarunu kārtas nav devušas nekādus taustāmus rezultātus;

17. pauž bažas par spriedzes palielināšanos Tuvajos Austrumos un Irānas režīma un tās nevalstisko dalībnieku ķēdes destabilizējošo lomu šajā reģionā; mudina visas puses izrādīt maksimālu savaldību, apņemties mazināt saspīlējumu un atturēties no turpmākas eskalācijas, jo par katru cenu ir jāizvairās no reģionāla konflikta; aicina PV/AP un dalībvalstis turpināt un pastiprināt diplomātiskos centienus ar starptautiskajiem partneriem, tostarp ar Persijas līča valstīm, lai veicinātu steidzamu deeskalāciju un jēgpilnu dialogu;

18. atzinīgi vērtē ES lēmumu līdz 2025. gada jūlijam atjaunot pret Irānu noteiktās sankcijas, tostarp nosakot sankcijas par Irānas bezpilota lidaparātu un raķešu ražošanu un piegādi Krievijai un plašākam Tuvo Austrumu reģionam; norāda, ka vēl nav izsmeltas tādas sankciju iespējas kā daudz ierobežojošāka pieeja tehnoloģiju nodošanai, ko veic ar tādu

produktu eksportu, kas nav klasificēti kā “divējāda lietojuma preces”; atgādina, ka Eiropas Parlaments ir aicinājis ES teroristu organizāciju sarakstā iekļaut “Hizbullāh” un Irānas Islāma revolucionāro gvardu korpusu (*IRGC*);

19. uzsver ciešās saiknes starp Irānu un *IRGC*, tās pastarpinātajiem spēkiem, piemēram, hutiešiem, Irākas un Sīrijas paramilitārajiem grupējumiem un ES teroristu sarakstā iekļautām organizācijām, proti, “Hamās” un “Hizbullāh” militāro spārnu; aicina Padomi un PV/AP “Hizbullāh” kopumā iekļaut ES izveidotajā teroristu organizāciju sarakstā; pauž nožēlu par “Hizbullāh” uzbrukumiem Izraēlai, kuru rezultātā Izraēla veica sauszemes iebrukumu Libānā; pauž dziļas bažas par situāciju Libānā un atgādina, ka pēc iespējas drīzāk ir jāizbeidz karadarbība, lai radītu iespējas diplomātiskam risinājumam gar zilo līniju saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūciju 1701, kas ir vienīgais veids, kā ilgtspējīgā veidā mazināt spriedzi un stabilizēt Izraēlas un Libānas robežu;

20. atbalsta mērķi nekādā ziņā nepieļaut, ka Irāna iegādājas kodolieročus; tomēr norāda, ka Teherānas režīms ir skaidri noraidījis KVRP atjaunošanu un vienlaikus palielinājis savas kodolieroču spējas; pauž nožēlu par to, ka pašlaik nav izstrādāta ne stratēģija, kā pārliecināt Irānu atturēties no militāro kodolspēju veidošanas, ne rīcības plāns gadījumam, ja Irāna pārsniedz kodolrobežu; aicina PV/AP nākt klajā ar pārskatītu stratēģiju attiecībā uz Irānu;

21. uzsver, ka ES ir jāpalielina sava faktiskā klātbūtne reģionā, izmantojot visus tās rīcībā esošos līdzekļus, un aicina PV/AP to noteikt par sava biroja un nākamās DFS prioritāti;

Stimulēt sadarbību ar līdzīgi domājošiem partneriem

22. uzsver, ka pasaule kļūst daudzpolārāka un mazāk daudzpusēja; uzsver, ka daudzpusējie forumi, no kuriem galvenais forums ir ANO un tās aģentūras, būtu jāuzskata par ES izvēlēto sadarbības veidu; šajā sakarībā pauž bažas par to, ka arvien lielāka nozīme ir ekskluzīviem sadarbības veidiem, kuros pieaug konkurence; vienlaikus konstatē, ka starptautiskās iestādes un normas arvien vairāk tiek izmantotas par instrumentu savtīgu mērķu īstenošanai; uzsver, ka šī tendence ES rada grūtības līdzsvarot nepieciešamību īstenot plašu un iekļaujošu multilaterālismu, vienlaikus par prioritāti nosakot sadarbību ar atsevišķiem līdzīgi domājošiem partneriem;

23. šajā sakarībā uzsver, ka ģeopolitisko kontekstu, kurā ES darbojas, joprojām raksturo radikāla nenoteiktība un pāreja no sadarbības uz konkurenci; ar bažām konstatē, ka jebkāda mijiedarbība tiek izmantota par ieroci, un norāda, ka šī tendence kavē starptautisko sadarbību laikā, kad ir jāpaātrina globālā pārkārtošanās, lai efektīvi risinātu globālas problēmas; atgādina, ka ES nevar atļauties kļūt noslēgta un tai ir jāpaliek atvērtai un jāiesaistās pasaules jautājumu risināšanā;

24. atgādina, cik svarīga ir spēcīga un konstruktīva partnerība ar Apvienoto Karalisti; atzinīgi vērtē jaunās Apvienotās Karalistes valdības atjaunoto stimulu kopā ar ES apsvērt ciešākas ārpolitikas un drošības sadarbības iespējas, kas sniegtu pievienoto vērtību gan ES, gan Apvienotajai Karalistei; prasa, lai Parlaments tiktu pienācīgi iesaistīts un informēts šādās pārdomās;

25. atgādina, ka transatlantiskās attiecības joprojām ir vissvarīgākās un stratēģiskākās ES un

tās dalībvalstīm, ko ir uzsvērusi partnerības vienotība un spēks, tā apliecināja pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā; uzsver, ka spēcīgas transatlantiskās attiecības joprojām ir nepieciešamas partneru drošībai abās Atlantijas okeāna pusēs; aicina Komisiju veicināt ciešākas saites ar galvenajiem partneriem gan ASV, gan Kanādā, lai risinātu globālas problēmas, kas ietekmē mūsu kopīgās vērtības, intereses, drošību un labklājību;

26. atzinīgi vērtē ciešās attiecības ar Rietumeiropas valstīm, kas nav ES dalībvalstis, un jo īpaši lielisko sadarbību dažās ES ārējās darbības jomās; mudina Komisiju modernizēt un padziļināt divpusējās attiecības starp ES un Šveici; uzsver, ka ir svarīgi veicināt vēl ciešākas attiecības ar Norvēģiju; aicina ātri parakstīt asociācijas nolīgumu starp ES un Andoru un Sanmarīno;

27. atkārtoti norāda, ka miermīlīgs, stabils un noteikumos balstīts Indijas un Klusā okeāna reģions ir vitāli svarīgs Eiropai; šajā nolūkā mudina veidot ciešākas ārpolitikas, drošības un aizsardzības politikas saites ar līdzīgi domājošiem partneriem reģionā, ievērojot ES stratēģiju sadarbībai Indijas un Klusā okeāna reģionā; mudina PV/AP kopā ar mūsu Indijas un Klusā okeāna reģiona partneriem, jo īpaši Austrāliju, Jaunzēlandi, Dienvidkoreju un Japānu, veicināt ES ārējās darbības redzamību un ietekmi;

28. šajā sakarībā atgādina par ES dziļo un visaptverošo partnerību ar Japānu, kam būtu jākalpo par paraugu, kā īstenot auglīgu divpusēju partnerību, kas ļauj efektīvi veidot politiku daudzpusējā kontekstā; norāda, ka ES un Japāna 2024. gadā svin diplomātisko attiecību 50. gadskārtu, un stingri uzsver ES interesi turpmākajos 50 gados padziļināt un paplašināt šo divpusējo partnerību; atzīst ES un Japānas ekonomisko partnerattiecību nolīguma un ES un Japānas stratēģiskās partnerības nolīguma (SPN) būtisko nozīmi to attiecībās ģeopolitisko pārmaiņu laikā; mudina abas puses apliecināt vajadzīgo politisko gribu ratificēt SPN, jo īpaši ES dalībvalstis, kas to vēl nav ratificējušas;

29. uzskata, ka Ķīnas izaugsme joprojām ir viena no 21. gadsimta primārajiem ģeopolitiskajiem izaicinājumiem un ES ir uz to jāreaģē daudzdimensionāli, proti, turpinot sadarboties ar Ķīnu vairākos svarīgos jautājumos; aicina PV/AP un dalībvalstis saglabāt diplomātisko iesaisti, vienlaikus palielinot ES uzstājību pret Ķīnu, lai tā uzņemtos atbildību kā ANO Drošības padomes pastāvīgā locekle;

30. atkārtoti norāda, ka Taivāna ir svarīgs ES partneris un demokrātiskais sabiedrotais Indijas un Klusā okeāna reģionā; atzīst Taivānas nozīmi globālo piegādes ķēžu nodrošināšanā, jo īpaši augsto tehnoloģiju nozarē, un mudina ES un tās dalībvalstis iesaistīties ciešākā sadarbībā ar Taivānu; aicina ES un tās dalībvalstis raidīt skaidrus un konsekventus signālus, liekot saprast, ka jebkādi mēģinājumi vienpusēji mainīt *status quo* Taivānas šaurumā, jo īpaši ar spēku vai piespiešanu, nevar būt pieņemami un maksās dārgi; uzsver, ka Ķīnas teritoriālās prasības nav pamatotas uz starptautiskajām tiesībām; turklāt nosoda to, ka Ķīna bloķē Taivānas dalību daudzpusējās organizācijās; aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt Taivānas jēgpilnu dalību attiecīgās starptautiskās struktūrās;

31. atkārtoti norāda, ka Dienvidaustrumāzijas valstu asociācija (*ASEAN*) ir būtiska sabiedrotā noteikumos balstīta multilaterālisma stiprināšanā; atbalsta *ASEAN* centienus pabeigt sarunas ar Ķīnu par efektīvu un būtisku rīcības kodeksu Dienvidķīnas jūrā; mudina pastiprināt ES iesaisti un sadarbību ar *ASEAN* un strādāt pie visaptverošas

stratēģiskās partnerības izveides;

32. norāda, ka ģeopolitiskās problēmas ir stiprinājušas ES un Indijas kopīgās intereses attiecībā uz drošības, labklājības un ilgtspējīgas attīstības panākšanu; aicina rīkot Indijas un ES samitu, lai saglabātu divpusējās attiecības kā vienu no galvenajām prioritātēm;

33. mudina PV/AP un dalībvalstis koncentrēties uz divpusējām attiecībām ar līdzīgi domājošiem partneriem Āfrikā, cita starpā Ganu, Keniju un Senegālu, ņemot vērā savstarpējās vajadzības un intereses, lai veicinātu reālas un līdzsvarotas partnerības; uzskata, ka attiecībās ar trešām valstīm būtu pilnībā jāintegrē princips "vairāk par vairāk", saskaņā ar kuru ES veido spēcīgākas partnerības ar tām valstīm, kuras ievēro KĀDP un kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) principus un ES pamatvērtības; aicina ES reaģēt uz partnervalstu vēlmēm un ātri panākt politiskas vienošanās ar tām, lai pierādītu, ka ES ir svarīga un stratēģiska partnere, un apliecinātu, ka starptautiskā noteikumos balstītā sistēma spēj risināt mūsdienu problēmas;

34. uzsver, ka ir arī turpmāk jāstiprina ES iesaiste ar līdzīgi domājošām Latīņamerikas valstīm, jo īpaši ņemot vērā Ķīnas un Krievijas pieaugošo ietekmi Latīņamerikā un Karību jūras reģionā; aicina dalībvalstis un Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) īstenot proaktīvu diplomātiju šajā reģionā, īpašu uzsvaru liekot uz daudzpusējās globālās kārtības, starptautisko tiesību un demokrātijas un cilvēktiesību ievērošanu;

35. aicina PV/AP par sava pilnvaru termiņa prioritāti noteikt darbu ar līdzīgi domājošām demokrātijām un sistematizēt sadarbību un apspriešanos ar demokrātiskiem līdzīgi domājošiem partneriem, lai uzlabotu kopējo sagatavotību un piekļuvi resursiem, kas paredzēti reaģēšanai krīzes situācijās;

36. vienlaikus uzskata, ka ir svarīgi veidot jaunas alianses, cita starpā ar valstīm mūsu kaimiņreģionā, kā arī globālajos dienvidos, ņemot vērā savstarpējās vajadzības un intereses, lai veicinātu reālas un līdzsvarotas partnerības;

ES rīcības ārvalstīs veicināšana

37. uzsver, ka PV/AP veido saikni starp KĀDP un ES ārējām attiecībām, lai nodrošinātu ES ārējā darbībā visaugstāko koordinācijas un saskaņotības līmeni; tomēr pauž nožēlu, ka dažos gadījumos trūkst skaidrības par ES ārējo pārstāvību; uzsver, ka ir skaidri jānosaka PV/AP, Komisijas priekšsēdētājas un Eiropadomes priekšsēdētāja kompetence attiecībā uz ES ārējo darbību un pārstāvību;

38. aicina stiprināt EĀDD — gan tā galveno mītni, gan ES delegācijas —, nodrošinot atbilstošus finanšu resursus un cilvēkresursus, lai ES varētu labāk sagatavoties pašreizējām un jaunām globālām problēmām; aicina PV/AP ātri nākt klajā ar priekšlikumiem par ES ārējās darbības turpmāko darbības struktūru;

39. aicina Komisiju efektīvi un ātri izmantot *Global Gateway* kā ilgtspējīgu alternatīvu Ķīnas iniciatīvai "Viena josla, viens ceļš" un kā instrumentu ES klātbūtnes un redzamības palielināšanai visā pasaulē;

40. atkārtoti norāda, ka Parlamentam ir būtiska loma KĀDP jomā, jo tas, pateicoties parlamentārajai demokrātijai un saviem atšķirīgajiem instrumentiem, kanāliem un

kontaktiem, sniedz īpašu ieguldījumu;

41. aicina arī turpmāk attīstīt ES preventīvo diplomātiju, tostarp miera mediāciju un dialogu, kā proaktīvu ārpolitikas instrumentu; mudina EĀDD izvērtēt gūto pieredzi;

42. atkārtoti apstiprina ES īpašo pārstāvju lomu, viņi veicina ES politiku un intereses konkrētos reģionos un valstīs un būtiski sekmē spēcīgākas un efektīvākas KĀDP attīstību, nodrošinot ES aktīvu politisko klātbūtni galvenajās valstīs un reģionos, darbojoties kā ES un tās politikas "balss" un "seja";

43. uzsver ES ārvalstu misijas un operācijas miera, drošības un progresa veicināšanai Eiropā un pasaulē; aicina PV/AP:

- sadarboties ar Bosniju un Hercegovinu, Kosovu, NATO un citiem attiecīgajiem partneriem, lai stabili policijas spēki no 2026. gada varētu uzņemties visas galvenās iekšējās drošības funkcijas Bosnijā un Hercegovinā un Kosovā, un sagatavot priekšlikumus nepieciešamajām KĀDP misijām, kas jāsāk 2025. gadā, izmantojot ES ātrās izvietošanas spējas (*RDC*) kā preventīvus militārus papildspēkus; atgādina, ka izdevumi par šiem pasākumiem, tostarp ātrās izvietošanas spēju rezerves izdevumi, būtu jāsedz no ES budžeta;

- sadarboties ar Kipru, Turciju, Apvienoto Karalisti un ANO, lai īstenotu konkrētus pasākumus Kipras buferzonas demilitarizācijai un uzlabotu šīs salas — gan Kipras grieķu, gan Kipras turku daļas — drošību;

- atkārtoti paust atbalstu ES policijas un tiesiskuma misijas okupētajā palestīniešu teritorijā (*EUPOL COPPS*) un ES Robežu palīdzības misijas Rafā pašreizējam darbam, ko tās veic, palīdzot īstenot palestīniešu iestāžu drošības un tieslietu sektora reformu un integrētu robežu pārvaldību;

44. aicina PV/AP gūt informāciju par sekmīgām evakuācijas darbībām Sudānā un pastiprinātu konsulāro aizsardzību un strādāt pie tā, lai izveidotu visaptverošu ES pilsoņu aizsardzības sistēmu ārvalstīs;

III. Nākamā DFS un tās parlamentārā uzraudzība

45. uzskata, ka ir jāpastiprina institucionalizēta parlamentārā uzraudzība pār ES ārējo darbību, tostarp jānodrošina regulāra, savlaicīga un droša piekļuve konfidenciālai informācijai;

46. uzsver, ka KĀDP, kas ietver KDAP, Eiropas Parlaments īsteno savas budžeta funkcijas kopā ar Padomi; atgādina, ka attiecībā uz šiem politikas virzieniem tas pilda arī politiskās kontroles un apspriešanās funkciju, kā minēts LES 36. pantā;

47. atgādina, ka visi KĀDP un KDAP izdevumi būtu jāsedz no ES budžeta, ja vien Padome katrā atsevišķā gadījumā nenolemj citādi vai ja izdevumi attiecas uz operācijām, kas skar militārus vai aizsardzības aspektus; atzīst, ka Padome nosaka to, vai ES darbība ārvalstīs uzskatāma par operāciju, kas skar militārus vai aizsardzības aspektus; uzsver, ka visos pārējos KĀDP vai KDAP lēmumos, kas saistīti ar izdevumiem, Padomei būtu jāapsver izdevumu segšana no ES budžeta;

48. uzsver, ka KĀDP vai KDAP lēmumi par izdevumiem vienmēr skar šo politikas virzienu pamataspektus; aicina PV/AP apspriesties ar Eiropas Parlamentu, pirms viņš nāk klajā ar šādiem priekšlikumiem attiecībā uz KĀDP vai KDAP lēmumiem;

49. atgādina, ka Eiropas Parlamenta budžeta funkcijas izpilde ir nesaraujami saistīta ar tā politiskās kontroles un padomdevēja funkciju; atgādina, ka LES 36. pantā ir noteiktas īpašas attiecības starp PV/AP un Eiropas Parlamentu, kas ir priekšnoteikums, lai Parlaments šīs funkcijas varētu pildīt, un ka PV/AP šajā ziņā būtu jāatbalsta Parlaments;

50. aicina Komisiju 2025. gada pirmajā pusgadā iesniegt priekšlikumus nākamajai DFS, lai dotu pietiekami daudz laika programmu apspriešanai; uzsver, ka ir vajadzīga detalizētāka budžeta nomenklatūra gan Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentā, gan Pirmspievienošanās palīdzības instrumentā, kas ļautu budžeta lēmējinstitūcijai ikgadējās budžeta procedūras ietvaros noteikt politiskās un ģeogrāfiskās prioritātes;

51. uzsver, ka katram iepriekš minētajam jautājumam ir nepieciešama pienācīga izpildvaras atbilde; aicina PV/AP ātri un rakstiski reaģēt uz Parlamenta aicinājumiem, pieprasījumiem un bažām; uzskata, ka mutiski paziņojumi komitejā vai plenārsēdē var būt pietiekama atbilde tikai izņēmuma vai steidzamos gadījumos; uzsver, ka pašreizējā sarežģītajā ģeopolitiskajā kontekstā stratēģiska nozīme ir ciešai sadarbībai un partnerībai starp Eiropas Parlamentu un PV/AP; sagaida sistemātiskāku informācijas apmaiņu pirms mandātu un KĀDP stratēģiju pieņemšanas un labāku informācijas plūsmu par sarunām un starptautisko nolīgumu, kā arī saprašanās memorandu, īstenošanu; turklāt sagaida, ka Parlaments tiks efektīvi iekļauts visās ES ārpolitikas jomās un darbībās kā neatņemams Eiropas komandas dalībnieks, tādējādi izmantojot parlamentāro diplomātiju PV/AP centienu atbalstam;

°

° °

52. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomei, Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam/ Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

PASKAIDROJUMS

Katru gadu Ārlietu komiteja izstrādā rezolūciju par kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanu, reaģējot uz Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos ziņojumu Eiropas Parlamentam par kopējo ārpolitiku un drošības politiku. Šajā rezolūcijā tiek novērtēta KĀDP īstenošana, un tā ir būtisks elements ieguldījumā, ko Eiropas Parlaments sniedz ES ārējā darbībā, jo īpaši attiecībā uz pastiprinātajām pārbaudes tiesībām, kas Eiropas Parlamentam piešķirtas ar Lisabonas līgumu.

2024. gada ziņojums ir pēdējā rezolūcija par KĀDP īstenošanu šajā sasaukumā. Tādējādi tas varētu kalpot arī kā ceļvedis jaunās Komisijas un Augstā pārstāvja prioritāšu noteikšanā. Šajā ziņojumā vispirms pārskata PV/AP gada ziņojumu par KĀDP un pēc tam papildina to ar Parlamenta nostājām par KĀDP mērķiem 2025. gadam; Referents savā ziņojumā ir izvēlējies koncentrēties uz stratēģiskajām tendencēm, kas nosaka ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas vispārējo ievirzi un ir saasinājušas nepieciešamību ES definēt savas intereses un izmantot spējas to īstenošanai. Šajās grupās ietilpst:

1. sekas, ko radījis Krievijas agresijas karš pret Ukrainu,
2. konflikts un miera atbalstīšana Tuvajos Austrumos,
3. sadarbība ar līdzīgi domājošiem partneriem, un
4. ES rīcības redzamība ārvalstīs.

Ziņojumā sīkāk iztirzāts katrs no šiem punktiem, sniedzot norādes nākamajiem ES izpildvaras pārstāvjiem par KĀDP noteikšanu. Parlamenta uz nākotni vērstajā KĀDP nostājā ir uzsvērtas galvenās prasības attiecībā uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu un tās parlamentāro uzraudzību.